

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 08.04.2025 Accepted/Kabul: 07.05.2025 Published/Yayınlama: 29.05.2025

**Öğrenme Güçlüğü ile İlgili Nitel Araştırma Yöntemiyle Desenlenen
Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Sistematiik Derleme***

Vedat DİNÇ¹, Şerife Şenay İLİK²

Öz

Bu derleme çalışmasında amaç 2020-2024 yılları aralığında Türkiye’de öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin sistematiik derlemesini yapmaktır. Çalışmada Yükseköğretim Kurulu Tez veri tabanından “öğrenme güçlüğü”, “öğrenme bozukluğu”, “özel öğrenme güçlüğü”, “özüml öğrenme güçlüğü”, “özel öğrenme bozukluğu”, “özüml öğrenme bozukluğu” anahtar kelimeleri taratılarak incelenmiştir. Ardından verilerin betimsel analizi yapılmıştır. Araştırma bulguları araştırma soruları doğrultusunda alt kategoriler altında sunulmuştur. Bulgular, yapılan çalışmaların tez türüne göre dağılımları, yapılan çalışmaların yayın yılına göre dağılımları, yapılan çalışmaların nitel araştırma desenlerine göre dağılımları, yapılan çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımları, yapılan çalışmaların veri analizine göre dağılımları, yapılan çalışmaların konu ve sonuçlarına göre dağılımları şeklinde başlıkları altında sunulmuştur. Araştırmada, 2020-2024 yılları arasındaki çalışmaların çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu, çalışmaların büyük bir bölümünün 2023 ve 2024 yılında yapıldığı, yapılan çalışmaların nitel araştırma desenlerinden en çok fenomenoloji (olgubilim) ve durum çalışması desenlerinin tercih edildiğı, yapılan çalışmaların veri toplama araçlarından en çok görüşme tercih edildiğı, yapılan çalışmaların analizinde en çok içerik analizinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme, Özel eğitim, Öğrenme güçlüğü, Sistematiik derleme.

¹ Doktora Öğrencisi/Doktorant, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim (DR), Konya, vedat.mardin0247@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-8505-5697

² Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Özel eğitim, Konya, senayilik@gmail.com, ORCID No: 0000-0001-7092-379X

Examination of Postgraduate Theses Designed with Qualitative Research Method Regarding Learning Disabilities: Systematic Review

Abstract

The aim of this review study is to make a systematic review of the postgraduate theses on learning disabilities in Turkey between 2020-2024. In the study, the keywords "learning disability", "learning disorder", "specific learning disability", "specific learning disorder" were scanned from the Council of Higher Education Thesis database. Then, the data were analyzed descriptively. The research findings were presented under subcategories in line with the research questions. The findings were presented under the following headings: distribution of the studies according to the type of thesis, distribution of the studies according to the year of publication, distribution of the studies according to qualitative research designs, distribution of the studies according to data collection tools, distribution of the studies according to data analysis, distribution of the studies according to the subject and results. In the study, it was found that the majority of the studies between 2020-2024 were master's theses, most of the studies were conducted in 2023 and 2024, phenomenology and case study designs were mostly preferred among the qualitative research designs of the studies, interviews were the most commonly preferred data collection tools, and content analysis was the most frequently used method in the analysis of the studies.

Keywords: Learning, Special education, Learning disabilities, Systematic review.

1. GİRİŞ

Öğrenme Güçlüğü (ÖG) terimi, bireyin zekasında herhangi bir problem olmamasına rağmen akademik bilgileri öğrenmeyle ilgili problemler yaşayan ve okulda yaşanan güçlüklerin belirgin olduğu öğrencileri ifade etmek için kullanılmaktadır (APA, 2013). Bu terim özel eğitim alanında ilk kez 1963 yılında Samuel Kirk tarafından bir aile toplantısında akademik alanda önemli derecede güçlük yaşayan bireyler için kullanılmıştır. ÖG dinamik bir durumu ifade eden aynı zamanda belirli öğrenme problemlerini de kapsayan ve tanımlayan şemsiye bir terimdir. ÖG olan çocukların güçlük yaşadıkları alanlar genel olarak; dili kullanma, öğrenme, dinleme, konuşma, okuma, yazma, mantık ve matematiksel becerilerde yani okuldaki akademik becerileri anlama ve kullanmada güçlüğü olan çocukları kapsayan geniş bir kavramdır (Melekoğlu, 2015). ÖG alanında güçlük yaşayan bu çocuklar kendi içerisinde farklılıklar göstermekte ve heterojen bir grubu içermektedir. Yani bir kişi ÖG olan başka biri ile aynı türden öğrenme problemlerine sahip olmayabilir. Bir kişi okuma ve yazmada sorun yaşarken bir diğer kişi sadece matematik becerileri kullanmada veya okuduğunu anlamada güçlük yaşayabilir (Dinç ve Kalkan, 2022). Bu nedenle yaşamış oldukları güçlükler birbirine benzer ancak çoğunlukla farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Genel olarak ortak görülen özellikler dikkat eksikliği ve dağınıklığı, koordinasyon ve konsantrasyon güçlüğü, dürtüsellik (her şeye dokunma isteği), akademik alanlarda güçlük,

konuşmada gecikme ve aksaklıklar gibi özelliklerdir (Bek ve Şen, 2020). Dolayısıyla ÖG olan bireylerde bu güçlüğün bireyin yaşam süresi boyunca çeşitli şekillerde ve değişen derecelerde ortaya çıktığı söylenebilir.

ÖG olan çocuklar birçok alanda güçlüklerle karşılaşabilmektedirler. Genel olarak akademik becerilerle ilişkili olan okuma, yazma ve matematik becerileridir. Alanyazında en yaygın görülen ÖG türlerinin okuma güçlüğü (disleksi), matematik öğrenme güçlüğü (diskalkuli), yazma güçlüğü (disgrafi) ve sözel olmayan öğrenme güçlüğü şeklinde dört kategoride sınıflandırılmaktadır (Kurnaz, 2020). Bu sınıflandırmada en geniş kategoriye sahip olan okuma güçlüğü (disleksi) olduğu görülmektedir. Disleksi genel olarak okuma, okuduğunu anlama, kurallara uygun okuma yapma, heceleri ve sözcükleri karıştırma, cümle atlama gibi genel olarak okuma ile ilgili alanda yaşanan güçlüklerdir. Sayı sayma, rakamları öğrenme, toplama, çıkarma, çarpma ve bölme işlemleri gibi temel matematik becerileri kullanmada yaşanan güçlükler ise matematik öğrenme güçlüğü (diskalkuli) olarak adlandırılmaktadır. Yazarken harf, hece, kelime ve cümleleri kurallara uygun bir biçimde yazamama, imla, dilbilgisi ve yazım kurallarına uygun yazı yazamama, yazım şeklinin düzgün olmaması ve yaygın yazma hataları gibi yazma alanında yaşanan güçlükler ise yazma güçlüğü (disgrafi) olarak adlandırılmaktadır (Melekoğlu ve Öğülmüş, 2021).

DSM-5'te (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) ÖG yaygınlığı farklı kültürde ve okul çağında bulunan çocuklarda %5-15, yetişkinlerde ise %4 civarında olduğu belirtilmektedir (APA, 2013). Ülkemizde ÖG olan çocukların yaygınlığı ile ilgili birkaç yıl öncesine kadar %3-5 oranlarında olduğu düşünülüyordu. Şimdi ise %5-15 oranlarında olduğu belirtilmektedir. Bazı görüşlere göre %30 ve üstü oranına kadar yaygınlık olduğu ifade edilmektedir (Çiftçi, 2020). 2020 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde IDEA'nın (Engelli Bireylerin Eğitimi Yasası-Education for All Handicapped Children Act) uygulaması hakkında yapılan kongrede yaygınlık ile ilgili bazı veriler sunulmuştur. Bu kongrede sunulan son resmi verilere göre 2018 yılında, 6-21 yaş arası özel eğitim hizmetleri verilen birey ve çocuklarda görülen en yaygın yetersizlik kategorisinin ÖG (%37,7) olduğuna dair veriler paylaşılmıştır. ÖG olan çocukların yaşadıkları güçlük ve yaygınlık oranı dikkate alındığında, üzerinde durulması gereken önemli bir konu/sorun olarak görüldüğü düşünülmektedir (Talas, 2021).

Öğrenme güçlüğüne ilişkin belirtilerin farkında olmak ve bu bireylere gerekli yardımı olabildiğince erken zamanda yapmak gelecekleri için hayati derecede önemli bir konudur. ÖG ne kadar erken tespit edilirse, öğrencinin okul ortamındaki akademik alanda ve hayatta başarılı olma ihtimali de artar. ÖG yaşayan çocuk ve yetişkinlerin belirli bir bölümü daha teşhis edilmeden kalır ve bu "gizli engel" ile yaşamlarını sürdürmeye çalışırlar. Erken teşhis yapılmadığında ortaya çıkan sorunlar; bireylerde özgüven eksikliğinin oluşmasına, öğrencilerin okul ortamında akademik alanda istenen düzeyde gelişim sağlamamalarına ve yetişkin hayatında çeşitli güçlüklerle karşılaşmalarına neden olabilmektedir (Sümer-Dodur ve Seçkin-Yılmaz, 2021).

Yurt içi alanyazın incelendiğinde ÖG'ye yönelik sınırlı sayıda derleme çalışması gerçekleştirildiği görülmektedir. Yapılan güncel araştırmalardan bir tanesi "2002-2023 yılları arasında öğrenme güçlüğü ve benlik saygısı konularını birlikte ele alan bilimsel araştırmalara ilişkin sistematik derleme" çalışmasıdır. Yapılan çalışma sonucunda 2018 yılından sonra ÖG ile ilgili çalışmaların kısmen arttığı, örneklem grubunun en fazla ÖG olan 6-12 yaşları arasındaki öğrenciler olduğu, araştırma yöntemi olarak en çok nicel yöntemlerin kullanıldığı ve araştırma modeli olarak da tarama, ilişkisel tarama ve deneysel araştırma modellerinin tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır (Arapkirli, 2023). Diğer güncel bir çalışma ise "Türkiye'de öğrenme güçlüğü üzerine yazılmış tezleri inceleyen bir sistematik derleme" çalışmasıdır. Çalışmada Türkiye'de 2009-2022 yılları arasında özgül öğrenme güçlüğü'ne ilişkin yapılan tıpta uzmanlık, yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Araştırma bulguları Türkiye'de sağlık ve eğitim alanlarında ÖG'ye yönelik çalışmaların yapıldığı; ancak ÖG'ye yönelik ilgi ve merakın daha çok 2017-2022 yılları arasında artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Arık ve Coşkun, 2023).

Alan-yazın incelendiğinde Türkiye'de ÖG ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin incelenmesine yönelik bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu bilgiler doğrultusunda ÖG alanında yapılan çalışmaların; tez türüne göre dağılımı, yıllara göre dağılımı, hangi araştırma yöntemiyle desenlendiği, hangi veri toplama araçlarının kullanıldığı, hangi veri analizinin tercih edildiği, örneklem ile konu dağılım ve sonuçlarıyla ilgili çok yönlü bir bilgi sağlaması açısından yapılan bu çalışmanın önemli derecede fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla 2020-2024 yılları arasında ÖG ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi, yapılan çalışmalar hakkında çok yönlü ve güncel bir bilginin elde edileceğinden böyle bir çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Benzer şekilde ÖG'ye yönelik yapılan çalışmaların arttırıldığı dikkate alındığında son beş yılda yapılan çalışmalar öğretmen, uzman, lisansüstü öğrencileri ve ilgili araştırmacılara yol gösterecektir. Bu bilgiler doğrultusunda beş yıllık bir inceleme yapılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgular, ÖG'ye yönelik son 5 yılda (2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024) yapılan çalışmaların türü, yayın yılı ve çalışmada kullanılan araştırma desenlerine ilişkin sonuçlar ortaya koyacaktır. Elde edilen sonuçlar çok yönlü bir bilgi sunulacağından bu alana ilişkin güncel verilere ulaşmasını sağlayacaktır. Benzer şekilde araştırma bulguları yapılan çalışmaların veri toplama araçları, veri analizi, çalışmaların konu ve sonuçlarına ilişkin güncel veriler elde edileceğinden ÖG'ye ilişkin son yıllarda yapılan çalışmaların eğilimlerinin ne yönde olduğunu ortaya koyacak ve bu alanla ilgili yapılacak çalışmalara rehber olacağı varsayılmaktadır. Aynı zamanda yapılan araştırmanın alana önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada, YÖK Ulusal Tez veri tabanından elde edilen sonuçlar sistematik olarak derlenmiş ve ÖG alanında sistematik derleme biçiminde önceden yapılmış çalışmalardan farklı olarak ÖG alanında

uygulayıcılara, eğitimcilere ve diğer ilgili araştırmacılara rehber olacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, 2020-2024 yılları arasında Türkiye’de öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin sistematik derlemesini yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırma soruları şu şekildedir:

1. 2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin tez türüne göre (Yüksek Lisans-Doktora, Tıpta Uzmanlık) dağılımı nasıldır?
2. 2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin yayın yılına göre dağılımı nasıldır?
3. 2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin nitel araştırma desenlerine göre dağılımı nasıldır?
4. 2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?
5. 2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin veri analizine göre dağılımı nasıldır?
6. 2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin konu dağılımları, örneklem ve sonuçları nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

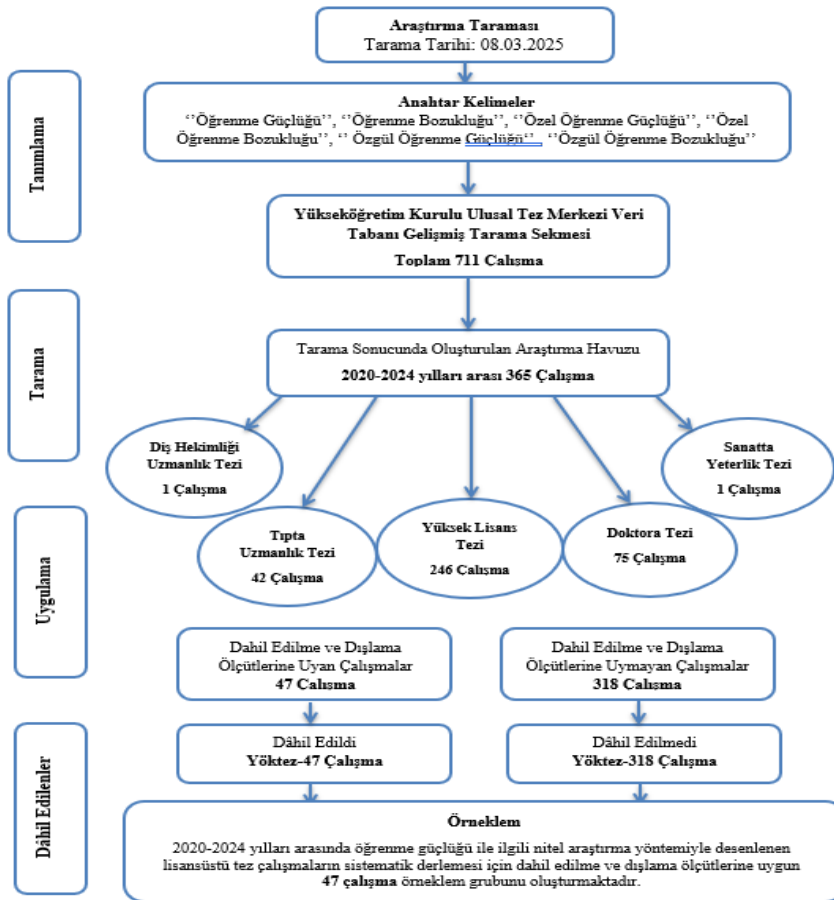
Bu çalışmanın temel amacı, 2020-2024 yılları arasında Türkiye’de öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin *Yayın Yılı, Tez Türü, Nitel Araştırma Deseni, Veri Toplama Aracı, Veri Analizi ve ayrıca Konu, Model/Desen, Katılımcı Özellikleri ve Bulguları ele alarak* sistematik derlemesini yapmaktır. Araştırma sorusu PICOS adı verilen yöntem ile belirlenmiştir. PICOS Modeli; P(Population/nüfus), I(Intervention/Müdahale), C (Comparison/Karşılaştırma), O (Outcome/Sonuç), S (Study Design/Çalışma Dizayını) bileşenlerle açıklanmaktadır (Çınar, 2021). Bu yöntem ile soru cümlesine ait bileşenler netleştirilmektedir. Tarama sürecinde dâhil etme ve hariç tutma bileşenleri belirlenmektedir. PICOS Modeli açılımına göre araştırmanın bileşenleri; P, öğrenme güçlüğüne hedef alan araştırmacılar, I, öğrenme güçlüğü ile ilgili yapılmış olan lisansüstü tezler, C, Öğrenme Güçlüğü eğitimi ile ilgili güncel eğilimler, O, öğrenme güçlüğü ile ilgili yapılan çalışmalarda konu ve yöntemsel eğilimler, S, Literatür taraması ve betimsel analizdir. Bu bileşenlerin net olması, araştırmacıya sınırlarını çizmesini, amacını ve kapsamını tam yansıtmalarını kolaylaştırmaktadır. Buna göre araştırmanın soru cümlesi “Öğrenme güçlüğü konusunu hedef alan araştırmacıların, öğrenme

güçlüğü konusu ile ilgili yapılmış olan lisansüstü tezlerin güncel eğilimleri nelerdir?” sorusu belirlenmiştir. 2020 ve 2024 yılları aralığında yapılan çalışmaların incelenmesinin alana daha güncel ve çok yönlü bir bilgi sağlayacağından son 5 yıldaki araştırmalar dikkate alınmıştır.

Araştırma amacına ulaşmak için çalışmada, araştırmacı tarafından geliştirilen tez yayın sınıflama formu kullanılmış ve sistematik derlemesi yapılmıştır. Yayın sınıflama formu; yapılan çalışmaların türü, konusu, yöntemi, veri toplama aracı ve verilerin analizi gibi derinlemesine analiz eden bir sınıflama formudur. Sistematik derleme ise alanında ilgili uzmanlar tarafından elde edilerek araştırmanın amacına uygun bir biçimde benzer yöntem veya desenler ile yürütülmüş birden fazla çalışmanın hem yapılandırılmış ve hem de sentezini oluşturmaktadır (Karaçam, 2013). İyi bir derleme, ilgilenilen araştırma sorusu için mevcut olan tüm kanıtların bir arada bulunacağı önemli bir kaynak teşkil etmektedir (Çınar ve Karakaya-Suzan, 2022). Dolayısıyla sistematik derleme çalışması, araştırma amacı doğrultusunda ayrıntılı bir biçimde ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Şekil 1

Akış Şeması (Ulusal Tez Merkezi Literatür Taraması Akış Şeması Prizma Modeli yazar tarafından (Liberati vd., 2009) 'dan uyarlanarak oluşturulmuştur.)

Veri Toplama Süreci

Bu çalışmada YÖK Ulusal Tez veri tabanında “öğrenme güçlüğü”, “öğrenme bozukluğu”, “özel öğrenme güçlüğü”, “özellik öğrenme güçlüğü”, “özellik öğrenme bozukluğu”, “özellik öğrenme bozukluğu” anahtar kelimeleri kullanılarak 2020-2024 yılları arasındaki veriler dört farklı seviyede taranmıştır.

- (Seviye 1) *öğrenme güçlüğü OR özel öğrenme güçlüğü*
- (Seviye 2) *öğrenme bozukluğu AND özel öğrenme bozukluğu AND özellik öğrenme güçlüğü*
- (Seviye 3) *öğrenme güçlüğü AND nitel araştırma*
- (Seviye 4) *öğrenme güçlüğü OR öğrenme bozukluğu OR özel öğrenme güçlüğü OR özel öğrenme bozukluğu OR özellik öğrenme güçlüğü OR özellik öğrenme bozukluğu*

Detaylı tarama sonucunda elde edilen çalışmalar incelenmiş ve ardından bu çalışmalar tez türü, yayın yılı, araştırma yönteminin deseni, veri toplama araçları, veri analizi, konu dağılımı, örneklem ve sonuçlar kapsamında ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Dahil Etme ve Dışlama Ölçütleri

Çalışmaya başlanılmadan önce etik ilkeler çerçevesinde yürütülmesine özen gösterilmiştir. Benzer şekilde araştırmalarda etik ilkeler (örn., dürüstlük, güvenilirlik, nesnellik, tarafsızlık, bağımsızlık, açıklık, hakkaniyet, saygı/sakinme ve sorumluluk, gibi) dikkate alınarak yürütülmüştür (Demirkasımoğlu, 2022). Bu çalışmada incelenen tezler araştırmacılar tarafından belirlenen ölçütlere göre değerlendirilmiştir.

Araştırma için belirlenen dâhil etme ölçütleri aşağıda sıralı bir şekilde sunulmuştur:

1. Çalışmaların erişime açık olması,
2. Öğrenme güçlüğü ile ilgili olup çalışmadaki anahtar kelimeleri karşılaması,
3. 2020 ve 2024 yılında yurt içinde yayımlanmış tez çalışmaları olması,
4. Türkçe ya da İngilizce yazılmış olması.

Araştırma için belirlenen dışlama ölçütleri aşağıda sıralı bir şekilde sunulmuştur:

1. Yayımlanmamış tez ve literatür çalışmaları,
2. 2020 ve 2024 yılları aralığı dışındaki çalışmalar,
3. Yurt dışında yapılan çalışmalar.

Elde edilen çalışmalar araştırmacılar tarafından detaylıca incelenmiş ardından dikkatlice analizi yapılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak verilerin toplanması ve analiz edilmesi için araştırmacılar tarafından yapılan araştırmanın amacına uygun geliştirilen ve sistematik derleme

çalışması için uygun görülen “Tez yayın sınıflama formu” hazırlanmıştır. Bu formun geliştirilmesi için özel eğitim uzmanından destek alınarak düzeltme yapıp son şekli verilmiştir. Form ile yapılan araştırmaların tez türü, yayın yılı, araştırma yönteminin deseni, veri toplama araçları, örneklem grubu, veri analizi, konu dağılım ve sonuçları şeklinde 7 kategori altında ele alınmış ve yayınların dökümü yazıya aktararak incelemesi yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada verileri sistematik derleme amacı doğrultusunda elde etmek, çıkarım yapmak, yorumlamak ve okuyucuya anlaşılır kılmak amacıyla “betimsel analizi” ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın analiz sürecinde verileri doğru analiz etmek için yedi aşamaya (verileri hazırlamak, ayırtmak, incelemek, düzenlemek, raporlamak, yorumlamak ve okuyucuya sunmak gibi) uyulmuştur (Lodico vd., 2010). Betimsel analiz yapılan çalışmadaki verilerin özgün formuna bağlı kalınarak yapılan analiz türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmada kullanılan yayın sınıflama formu doğrultusunda betimsel analize uygun olduğundan bu analiz türü kullanılmıştır. Yayın sınıflama formundan elde edilen veriler ayrı bir biçimde kodlanmıştır. Ardından kodlamalar rehberliğinde uzmanlar tarafından analiz edilmiş ve bulguların yorumlanarak raporlanması sağlanmıştır. Elde edilen sonuçların betimsel istatistik verileri grafikler ve tablolar şeklinde bulgular bölümünde sunulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu çalışmada geçerlik ve güvenirliliğin sağlanması için araştırmacılar tarafından çeşitli önlemlerde bulunmuştur. Bunlar iç geçerlik (örn., uzman görüşüne başvurulması ve sistematik bir doğrultuda olması gibi) ve dış geçerliğin (örn., veri toplama aracı, çalışmanın dahil etme/dışlama ölçütleri ve çalışmada kullanılan analiz türünün belirlenmesi gibi) artırılması amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmanın güvenirliliğini sağlamak için de kodlamalar iki ayrı araştırmacı tarafından yapıldı ve kodlayıcılararası güvenirliliğine bakıldı. Kodlayıcılar rası güvenirlilik % 83 olarak belirlendi.

2. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde 2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü çalışmaların derlenmesi sonucunda elde edilen bulgular, belirli bir sıra ile şekil ve tablo biçiminde sunulmuştur. Bu bağlamda bulgular, 2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin tez türüne göre dağılımı, yayın yılına göre dağılımı, nitel araştırma desenlerine göre dağılımı şeklinde sunulmuştur. Benzer şekilde 2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen

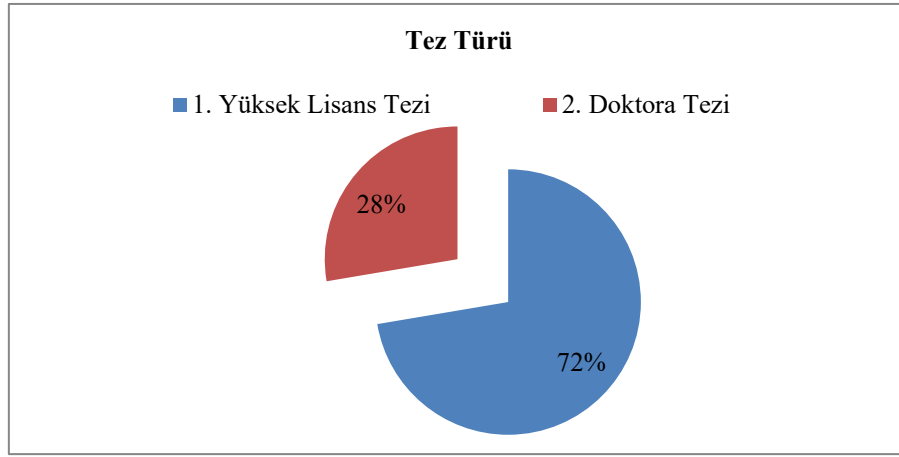
lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı, veri analizine göre dağılımı, konu dağılımları, örneklem ve sonuçları şeklinde başlıklar altında gösterilmiştir.

Öğrenme Güçlüğü ile İlgili Nitel Araştırma Yöntemiyle Desenlenen Lisansüstü Tezlerin Tez Türüne Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

“2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin tez türüne göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2

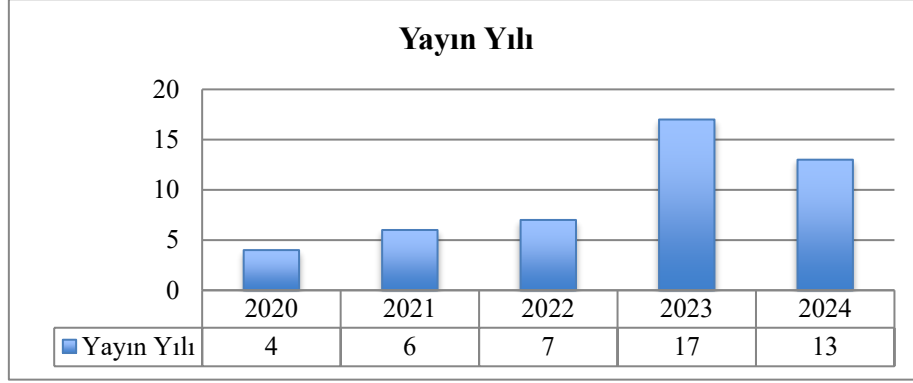
Yapılan Çalışmaların Tez Türüne Göre Dağılımı

Şekil 2’de görüldüğü gibi 2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü çalışmaların tez türüne göre dağılımı incelendiğinde kapsam içi ve kapsam dışı ölçütlere uygun 47 çalışmanın 34’ünün yüksek lisans tezi 13’ünün ise doktora tezi olduğu bulgusuna ulaşılmaktadır.

Öğrenme Güçlüğü ile İlgili Nitel Araştırma Yöntemiyle Desenlenen Lisansüstü Tezlerin Yayın Yılına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

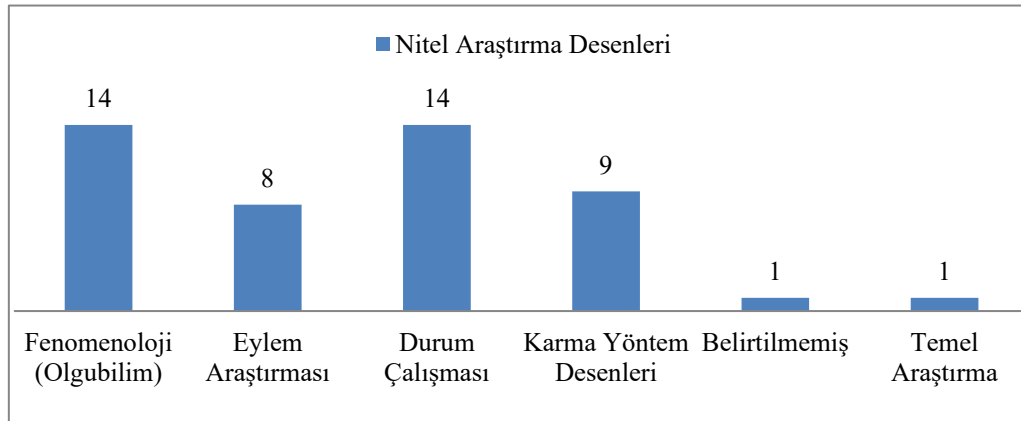
“2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin yayın yılına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3*Yapılan Çalışmaların Yayın Yılına Göre Dağılımı*

Şekil 3'te görüldüğü gibi 2020-2024 yılları arasında yapılan çalışmaların yayın yıllarına göre dağılımı incelendiğinde kapsam içi ve kapsam dışı ölçütlere uygun 47 çalışmanın 4'ü 2020 yılında, 6'sı 2021 yılında, 7'sinin 2022 yılında, 17'sinin 2023 yılında ve 13'ünün 2024 yılında yapıldığı görülmektedir.

Öğrenme Güçlüğü ile İlgili Nitel Araştırma Yöntemiyle Desenlenen Lisansüstü Tezlerin Nitel Araştırma Desenlerine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

“2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin nitel araştırma desenlerine göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4*Yapılan Çalışmaların Nitel Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı*

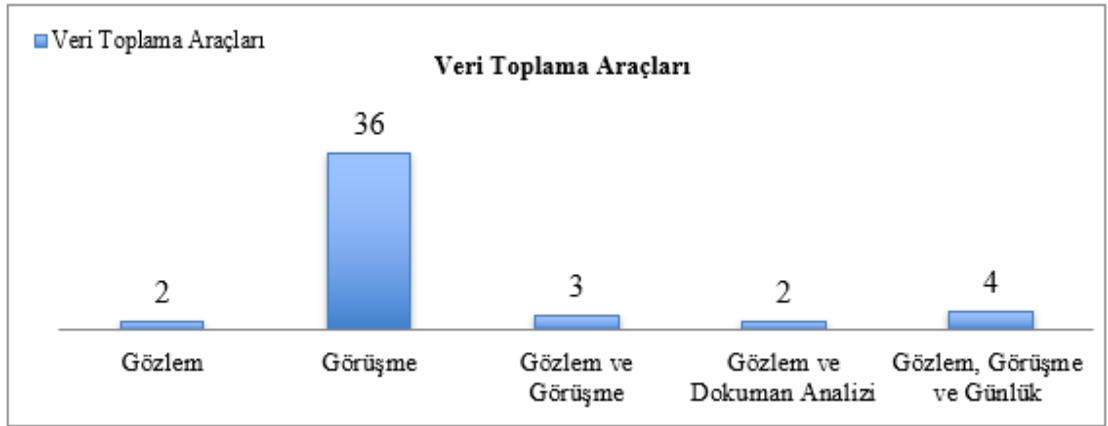
Şekil 4'te görüldüğü gibi 2020-2024 yılları arasında yapılan çalışmaların nitel araştırma desenlerine göre dağılımı incelendiğinde kapsam içi ve kapsam dışı ölçütlere uygun 47 çalışmanın 14'ü fenomenoloji (olgubilim) deseni, 8'i eylem araştırması deseni, 14'ü durum çalışması deseni, 9'u karma yöntem araştırma desenleri, 1'i temel araştırma deseni ile gerçekleştirdikleri ve 1 çalışmanın deseninin belirtilmediği bulgusuna ulaşılmaktadır.

Öğrenme Güçlüğü ile İlgili Nitel Araştırma Yöntemiyle Desenlenen Lisansüstü Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

“2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5

Yapılan Çalışmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

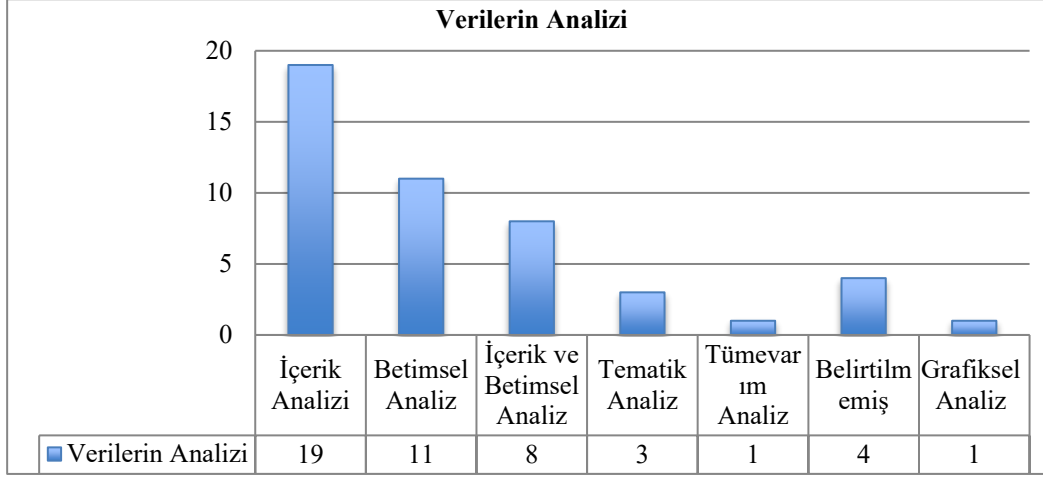
Şekil 5'te görüldüğü gibi 2020-2024 yılları arasında yapılan çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı incelendiğinde kapsam içi ve kapsam dışı ölçütlere uygun 47 çalışmanın 2'sinin veri toplama aracı gözlem, 36'sı görüşme, 3'ü hem gözlem hem de görüşme, 2'si gözlem ve doküman analizi ve 4'ü gözlem, görüşme ve araştırmacı günlüğü veri toplama araçlarını kullandıkları bulgusuna ulaşılmaktadır.

Öğrenme Güçlüğü ile İlgili Nitel Araştırma Yöntemiyle Desenlenen Lisansüstü Tezlerin Veri Analizine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

“2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin veri analizine göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6

Yapılan Çalışmaların Veri Analizine Göre Dağılımı

Şekil 6’da görüldüğü gibi 2020-2024 yılları arasında yapılan 47 çalışmanın 19’u içerik analizi ile yapıldığı, 11’inin betimsel analiz ile yapıldığı, 8’inin hem içerik hem de betimsel analiz kullanılarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Aynı zamanda 3 çalışmanın tematik analiz kullanılarak yapıldığı, 1 çalışmanın tümevarım analiz kullanılarak yapıldığı, 1 çalışmanın grafiksel analiz ile yapıldığı ve 4 çalışmanın da analiz türünün belirtilmediği bulgusuna ulaşılmaktadır.

Öğrenme Güçlüğü ile İlgili Nitel Araştırma Yöntemiyle Desenlenen Lisansüstü Tezlerin Konu, Örneklem ve Sonuçlarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

“2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin konu, model/desen, katılımcı özellikleri ve bulgularına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Yapılan Çalışmaların Konu, Model/Desen, Katılımcı Özellikleri ve Bulgularına Göre Dağılımı

No	Kaynak	Konu/Amaç	Model/Desen	Katılımcı Özellikleri	Bulgular
1.	Özer-Şanal, 2020	Fabl animasyon içerikli iş birlikli e-kitabın özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin okuma performansına etkisi	Eylem Araştırması Deseni	13-14 Yaş Aralığında Olan Özel Öğrenme Güçlüğü Tanılı 3 Öğrenci	Araştırmada fabl animasyon içerikli iş birlikli e-kitabın sunduğu etkileşim özelliği ve iş birliği olanağı öğrenciler tarafından beğenilerek olumlu karşılanmıştır.
2.	Sezgin-Elbir, 2020	Özel öğrenme güçlüğü gösteren ortaokul öğrencilerinin yaşantılarına ilişkin görüşleri	Fenomenoloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	MEB’e Bağlı Ortaokulda Eğitimini Sürdüren Öğrenme Güçlüğü Olan 12 Öğrenci	Araştırmada öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerinin olumlu olduğu, öğretmenlerine ilişkin olumlu bilgilerde bulundukları ve derslerinden memnun kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır.
3.	Kaşdemir, 2020	Özel öğrenme güçlüğü olan bir öğrencinin okuduğunu	Eylem Araştırma	Tam Zamanlı Kaynaştırma	Araştırmada son okuma uygulamalarında

No	Kaynak	Konu/Amaç	Model/D esen	Katılımcı Özellikleri	Bulgular
		anlama becerisinin tahmin- inceleme-özetleme- örgütme-değerlendirme (TİÖD) okuduğunu anlama stratejisi ile geliştirilmesi	sı Deseni	Eğitimi Alan, Okuma ve Okuduğunu Anlamada Güçlük Çeken Bir İlkokul 4. Sınıf Öğrencisi Öğrenme Güçlüğü Olan 3 Öğrenci	öğrencinin kelime tanıma ve okuduğunu anlama düzeyleri endişe düzeyinden serbest okuma düzeyine kadar çıktığı ve TİÖD'un etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.
4.	Gencan, 2020	Uyarlanmış bunu çöz! Stratejisi'nin öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin matematik problem çözme becerisindeki etkisi	Durum Çalışması Deseni	Özel Öğrenme Güçlüğü Tanısına Sahip 6. Sınıfa Devam Eden Kaynaştırma Öğrencileri ve Bu Öğrencilerin Dersine Giren 3 Matematik Öğretmeni	Araştırmada öğrencilerin uyarlanmış bunu çöz! Stratejisi'ni içselleştirerek problem çözme performanslarının artmasında kullanılan destekleyicilerin ve yüksek sesle düşünme protokolünün etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
5.	Kasap-Erdal, 2021	Özel öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin bulunduğu kaynaştırma Sınıflarında ortaokul matematik öğretmenlerinin sınıf içi uygulamalarının incelenmesi	Durum Çalışması Deseni	Özel Öğrenme Güçlüğü Tanısına Sahip 6. Sınıfa Devam Eden Kaynaştırma Öğrencileri ve Bu Öğrencilerin Dersine Giren 3 Matematik Öğretmeni	Araştırmada öğretmenlerin daha çok öğretim programı ve değerlendirme çalışmalarında önlem ve düzenlemelere yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.
6.	Öksüz, 2021	5. sınıf matematik öğretmenlerinin kesirlerle işlemleri alt öğrenme alanında öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciler ve normal öğrenciler için sınıfta oluşturmayı amaçladıkları sosyomatematiksel normlar	Durum Çalışması Deseni	Devlet Okulunda Eğitim Veren ve Sınıflarında Biraz Tane Öğrenme Güçlüğü Olan 3 Matematik Öğretmeni	Araştırmada öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin olduğu sınıflarda öğretmenlerin kullandıkları sosyomatematiksel normların öğrencinin anlamli öğrenmesine olumlu katkı sağlayacak nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
7.	Eren, 2021	Özgül öğrenme bozukluğu tanılı çocuğa sahip annelerin deneyimlerinin ve gereksinimlerinin incelenmesi	Fenomen oloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	Özel Öğrenme Bozukluğu Tanılı Çocuğa Sahip 11 Anne	Araştırmada özgül öğrenme bozukluğu olan çocuğa sahip annelerin ekonomik, eş desteğe, ÖBB eğitimi, psikolojik destek ve sosyal destek sağlanmasına yönelik bulgular ortaya çıkmıştır.
8.	Karataş-Kır, 2021	Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitimi hakkında görüşlerinin incelenmesi	Fenomen oloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	20 Kadın Sınıf Öğretmeni 10 Erkek Sınıf Öğretmeni	Araştırmada öğretmenlerin öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitimine yönelik görüşlerinin bireye yönelik ve öğrenmeye dayalı görüş bildirdiklerini belirtmişlerdir. Ancak katılımcıların öğrenme güçlüğü hakkında mesleki görüşlerinin sınırlı ve yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır
9.	Çelikten, 2021	Özel öğrenme güçlüğü olan çocukların manevi ihtiyaçları ve annelerine uygulanan manevi etkililiğinin belirlenmesi	Gömülü (İçe Yerleşik) Desen	7-11 Yaş Arası 25 Öğrenci ve Anneleri	Araştırma sonuçları katılımcıların sorumluluklarının fazla olduğu ve bazen tükenmişlik hissine kapıldıkları, kendilerine vakit ayırmada zorluk yaşadıkları, bazen sabırlarının tükendiği, umutsuzluğa kapıldıkları ve olumsuz duygular içerisinde oldukları sonuçlanmıştır.
10.	Canbazlı, 2021	Özgül öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların mekan algısı; eğitim mekanları için tasarım önerileri	Belirtilm emiş	7-12 Yaş Aralığında 9 Öğrenme Güçlüğü Tanılı Çocuk	Araştırma sonuçları çocukların mekansal tercih ve beklentilerinde; doğal aydınlık, yalın sirkülasyon, yalın plan şeması, az katlılık, kısa koridor, yeşil alan, dikkat dağıtan unsurlardan bağımsız (gürültü, obje) özelliklerine sahip mekanların kendileri için daha uygun olduğunu dile getirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.
11.	Ulu, 2022	Özel öğrenme güçlüğü bulunan ilköğretim 2. sınıf öğrencisine yönelik	Eylem Araştırm ası	İlköğretim 2. Sınıfa Devam Eden Özel	Araştırmanın uygulama sonucunda öğrencinin bir dakikada okuduğu doğru kelime sayısında artış olduğu ve

No	Kaynak	Konu/Amaç	Model/D esen	Katılımcı Özellikleri	Bulgular
		hazırlanan bireyselleştirilmiş okuma programının akıcı okuma becerilerine etkisi	Deseni	Öğrenme Güçlüğü Tanılı Bir Öğrenci	prozodisi anlamlı şekilde yükseldiği sonuçlanmıştır.
12.	Kalafatoğlu, 2022	Özel öğrenme güçlüğü tanılı ilköğretim öğrencilerinde sosyal-duygusal öğrenme becerileri, yaşam doyumu ve umut: Nitel bir araştırma	Fenomenoloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	25 İlköğretim Öğrencisi	Araştırmada özel öğrenme güçlüğü tanılı katılımcıların görüş ve deneyimlerinden elde edilen ifadelerin analiz edilmesi sonucunda sosyal-duygusal öğrenme becerilerine ilişkin öz-farkındalık, akademik öz yeterlik, sosyal farkındalık, öz-yönetim ve iletişim becerileri temalarına ulaşılmıştır. aynı zamanda araştırmada yaşam doyumu ve umut temaları elde edilmiştir.
13.	Değirmenci, 2022	Sosyal beceri eğitimi programının öğrenme güçlüğü olan çocukların sosyal beceriler üzerindeki etkililiğinin incelenmesi	Karma Araştırma Çalışması	1 ile 4. Sınıf Arasında Eğitim Alan 12 Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuk	Araştırma sonuçlarına göre, uygulanan sosyal beceri eğitimi programının öğrenme güçlüğü çeken bireylerin sosyal beceri ve konumları üzerinde olumlu yönde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
14.	Dinç, 2022	Özel öğrenme güçlüğü olan bireylerle çalışan öğretmenlerin bilimsel dayanaklı uygulamalar hakkında görüşlerinin incelenmesi	Durum Çalışması Deseni	33 Kadın Öğretmen 14 Erkek Öğretmen	Yapılan çalışmada öğretmenlerin bilimsel dayanaklı uygulamalara yönelik olumlu bir yaklaşım sergilemelerine, yararlı bulmalarına ve desteklemelerine rağmen bu uygulamalara yönelik bilgi düzeylerinin sınırlı ve yetersiz olduğu aynı zamanda bu uygulamaları eğitim ortamlarında çok az sıklıkta kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.
15.	Yılmaz, 2022	Uzaktan eğitim sürecinde öğrenme güçlüğü olan öğrencilerle çevrimiçi çalışan öğretmenlerin görüşlerinin incelenmesi	Fenomenoloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklarla Uzaktan Eğitim Yapan 10 Gönüllü Öğretmen	Yapılan çalışmada uzaktan eğitim sürecinden öğrenme güçlüğü olan çocukların etkin şekilde yararlanmasının önünde birçok engelin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Engeller arasında en sık dile getirilenler teknolojik altyapı yetersizliği, öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların eğitim süreçlerinin planlanması, derslerinde kullanabilecek yöntem ve yaklaşımlara yönelik yeterli bilgi birikimine sahip olunmaması ve öğrencilerin devamsızlık sorunu şeklinde belirtmişlerdir.
16.	Acer, 2022	Özel öğrenme güçlüğü olan bir ilkökul üçüncü sınıf öğrencisinin okuma becerilerinin geliştirilmesi	Eylem Araştırması Deseni	Özel Öğrenme Güçlüğü Tanısı Konulmuş Bir İlkokul 3. Sınıf Öğrencisi	Çalışmadan elde edilen araştırma bulguları verilerine göre okuma doğruluğunun %64,63'ten (Endişe duyulan okuma düzeyi), %93,33'e (Geliştirilebilir okuma düzeyi), okuma hızının 16 kelimeden 53 kelimeye, okuma prozodisinin %25'ten %63'e çıktığı bulgusuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak hece yöntemi hazırlanan bireyselleştirilmiş eğitim programının, öğrenme güçlüğü olan bir ilkökul üçüncü sınıf öğrencisinin okuma becerilerini geliştirmede etkili olduğu sonuçlanmıştır.
17.	Özdemir, 2022	Özel öğrenme güçlüğü olan kaynaştırma öğrencilerinin sınıftaki sosyal uyumlarına yönelik görüşlerinin incelenmesi	Durum Çalışması Deseni	İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Kaynaştırma Okullarında 1. Kademe Görev Alan 12 Sınıf Öğretmeni	Yapılan çalışmada kaynaştırma öğrencilerinin görüşleri incelendiğinde; öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katılımının sınırlı olduğu belirtilmiştir. Ayrıca sınıftaki diğer öğrencilerin öğrenme güçlüğü olan öğrencilerle sosyal tutumları incelendiğinde; öğrencilerin bir kısmının tanıyı bilmediklerini; bir kısmının akran etkileşiminde iyi olduğu, sınıf içerisinde öğrenme güçlüğü olan öğrenciye ilişkin akran desteğinin yoğun olduğu belirtilmiştir.
18.	Kasım, 2023	Teknoloji destekli matematiksel modelleme yönteminin matematik öğrenme güçlüğü yaşayan ilkökul 4. sınıf öğrencisinin akademik	Eylem Araştırması Deseni	İlkokul 4. Sınıfa Devam Eden Öğrenme Güçlüğü Tanılı Bir Öğrenci	Araştırmada öğrencinin matematik öğrenmeye olumlu yaklaşım sergilediği, dersi sevdiği ve daha da istekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

No	Kaynak	Konu/Amaç	Model/D esen	Katılımcı Özellikleri	Bulgular
19.	Seçil-Karamuklu, 2023	başarısına etkisi Kaynaştırma ortamında birlikte öğretim ile uygulanan uyarlanmış sosyal bilgiler öğretiminin özgül öğrenme güçlüğü tanımlı öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal özelliklerine etkililiğinin incelenmesi	Eylem Araştırması Deseni	Öğretmen, Öğrenci ve Aileler	Yapılan çalışmadan elde edilen nitel bulgulara, deney grubunda yer alan sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre öğrencilerin; derse ilişkin motivasyon ve sınıf-içi kurallara uyma davranışlarında artış olduğu görülmüştür. Aynı zamanda öğrencilerin topluluk önünde konuşma, iletişim kurmada gelişme görüldüğü, olumlu iletişim, iş birliği, özgüven ve aidiyet duygularını geliştirdikleri bununla birlikte öğretmenlerin uyarlanmış birlikte öğretim uygulamalarının gelecekte uygulanabileceğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.
20.	Ceylan, 2023	Ritim eğitiminin öğrenme güçlüğü olan diskalkulik çocukların ritmik sayma becerilerine etkisi	Sıralı Açıklayıcı Desen	İlkokul 2, 3 ve 4. Sınıfta Öğrenim Gören ve Diskalkuli Sorunu Yaşayan 10 Öğrenci	Yapılan çalışmada deney ve kontrol grupları arasındaki farkın en fazla olduğu test dördü dördü sayma testi olduğu görülmüştür. Bu testte öğretimsel müdahale sonrasında deney grubu kontrol grubuna göre daha yüksek bir ortalama yakalamıştır. Bu sonuç ritim eğitimi temelli öğretimsel müdahalenin etkili bir yöntem olduğu sonuçlanmıştır.
21.	Yıldız, 2023	Özgül öğrenme güçlüğü riski olan okul öncesi dönem çocuklarına yönelik bilişsel erken müdahale programının etkililiği	Karma Araştırma Çalışması	8 Okul Öncesi Kadın Öğretmen 5 Akademisyen (3 Erkek-2 Kadın) Araştırmacı	Yapılan araştırma kapsamında öğrenme güçlüğü riski olan okul öncesi dönem çocuklarına yönelik geliştirilen BEM Programı'nın araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü riski olduğu değerlendirilen çocukların dikkat, algı, bellek, kavram gelişimi, problem çözme ve yönetici işlev becerilerini geliştirmede etkili olduğu ve bu becerilerin yapılan kontrol denemeleri sonucunda da korunduğu belirlenmiştir.
22.	Yılmaz, 2023	Öğretmen koçluğu uygulamalarının öğretim becerilerine ve öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin öykü yazma becerilerine etkisi	Tek Denekli Araştırma Modelinden Katılımcı Çiftleri Arası Yoklama Denemeli Çoklu Yoklama Modeli	12-13 Yaş Aralığında Öğrenme Güçlüğü Olan 4 Öğrenci ve Onlara Eğitim Veren 4 (2 Kadın-2 Erkek) Özel Eğitim Alan Öğretmeni	Yapılan çalışmada, öğretmen koçluğu uygulamasının öğretmen katılımcıların öz düzenlemeli strateji geliştirme modeline dayalı öğretim sunma becerilerini edinmelerinde, uygulama sona erdikten bir, iki ve dört hafta sonra kullanabilmelerinde ve genellemelerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sosyal geçerlik bulgularında ise öğretmen katılımcıların koçluk süreci ve öz düzenlemeli strateji geliştirme modeline dayalı öğretim uygulamasına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür.
23.	Tortop, 2023	Özel öğrenme güçlüğü ve özel yeteneği olan iki kere farklı öğrencilerin eğitime yönelik bir hizmet içi eğitimin geliştirilmesi	Keşfedici Sıralı Desen	30 Öğretmen (7 Erkek-23 Kadın)	Yapılan çalışmada hizmet içi eğitim uygulaması sonucunda deney grubu lehine üstün zekalılar eğitimi bilgi ve özyeterlik düzeylerinde anlamlı artış olurken, özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitimi bilgisinde farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Hizmet içi eğitimin sosyal geçerliğinin uygulamaya dönük ve gerçek olgulara yönelik olması, öğretimsel etkinliklerin kalitesi, eğitim materyallerine ulaşma gibi boyutlara ilişkin olumlu görüşlerin ortaya çıkması açısından yüksek olduğu belirlenmiştir.
24.	Önder, 2023	Doğrudan öğretim yönteminin öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesine etkisi	Tek Denekli Araştırma Modelinden Denekler Arası Yoklama Evveli Çoklu Yoklama Deseni	Ortaokul 5 ve 6. Sınıfta Öğrenim Gören ve Öğrenme Güçlüğü Olan 4 Çocuk	Yapılan araştırmada, doğrudan öğretim yöntemiyle sunulan okuduğunu anlama öğretiminin okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırma sonunda elde edilen sosyal geçerlilik verilerinde ise öğrenci velilerinin ve öğretmenlerin araştırmaya yönelik olumlu görüş belirttikleri, yapılan araştırmanın okuma ve okuduğunu anlama becerilerinde çok faydalı buldukları sonuçlanmıştır.

No	Kaynak	Konu/Amaç	Model/D esen	Katılımcı Özellikleri	Bulgular
25.	Sivrikaya, 2023	Okul öncesi öğretmenlerinin özgül öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi ve öz yeterliklerinin incelenmesi	Betimsel Tarama Modelinde Kesitsel Tarama Modeli	8 Okul Öncesi Kadın Öğretmen ve Sınıflarında Eğitim Alan 78 Öğrenci	Yapılan araştırmada, okulöncesi öğretmenlerin özgül öğrenme güçlüğü temel bilgilerinin, tanılanma yöntemlerinin ve eğitimlerine ilişkin bilgilerinin yetersiz olduğu, öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne ilişkin kavram yanılgılarının olduğu belirlenmiştir.
26.	Bıçakçı, 2023	Türkiye’de özel öğrenme güçlüğü olan bireylerin tanılama süreçlerinin bütününe ilişkin paydaş görüşleri	Fenomenoloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	9 RAM Personeli, Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuğa Sahip 8 Aile ve Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklarla Çalışmış veya Çalışıyor Olan 10 Sınıf Öğretmeni	Yapılan çalışma sonuçlarına göre RAM personelinin öğrenme güçlüğü olan bireyler için ikinci bir yönlendirme kararına ihtiyaç duyduğu ortaya çıkmıştır. RAM personelinin öğrenme güçlüğü şüphesi ile kuruma başvuran öğrencilere tanı koymak için bir ölçme aracına gereksinim duyduğu ortaya çıkmıştır. RAM personelinin öğrenme güçlüğü tanısı koyma yetkisine sahip olmak istediği tespit edilmiştir. İzleme sürecine ilişkin RAM’ın yetersiz kaldığı, gönderme öncesi sürecin verimli olarak işletilmediği ortaya çıkmıştır.
27.	Eray, 2023	Özel öğrenme güçlüğü tanısının aile yaşamına etkisine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi	Fenomenoloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	Özel Öğrenme Güçlüğü Tanısına Sahip 12 Çocuğun Aileleri	Araştırmaya katılan öğrenme güçlüğü olan çocuğa sahip ebeveynler, sosyal yaşantılarında, çocukları bu tanıyı aldıktan sonra herhangi bir değişiklik olmadığını bildirmişlerdir. Ancak çocuklarındaki öğrenme güçlüğü tanısıyla ilgili yakın çevre dışındaki insanlarla konuşmaktan çekindiklerini sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveynler arası ilişkilerin öğrenme güçlüğü tanısından etkilenmediğini ancak öğrenme güçlüğü olan çocukla kardeşleri arasındaki ilişkilerin iyi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
28.	Yıldız, 2023	Özgül öğrenme güçlüğü risk grubundaki çocuklara yönelik gönderme öncesi süreçte sınıf öğretmenlerinin kullandıkları sınıf içi öğretim uygulamalarının belirlenmesi	Fenomenoloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	15 Sınıf Öğretmeni (14 Kadın-1 Erkek)	Yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin gönderme öncesi süreçte öğrenme güçlüğü risk grubu öğrencilere yönelik kullandıkları uygulamalarda sınırlılıklar olduğu ve öğretmenlerin geliştirilmeye açık yönlerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
29.	Ekmekçioğlu, 2023	Öğrenme güçlüğü olan ortaokul öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin incelenmesi	Durum Çalışması Deseni	Ortaokul 8. Sınıfta Öğrenim Gören ve Öğrenme Güçlüğü Tanısına Sahip 30 Öğrenci (13 Erkek-17Kız)	Yapılan araştırmada öğrencilerin önemli bir bölümünün ele alınan bağlamlara ilişkin bir girişimcilikte potansiyel müşterilerini tanımlayamadıkları, tanımlayabilen öğrencilerin ise, sadece tek potansiyel müşteri tanımlı yapabildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin neredeyse yarısına yakının bir girişimde bulunurken personelinin görev ve sorumluluklarını ya tanımlayamadıklarını ya da kısmen tanımlayabildikleri sonuçlanmıştır.
30.	Kılınç, 2023	Özel öğrenme güçlüğü olan bir İlkokul dördüncü sınıf öğrencisinin matematik becerilerini geliştirmeye yönelik bir eylem araştırması	Eylem Araştırması Deseni	İlkokul 4. Sınıfta Öğrenim Gören ve Öğrenme Güçlüğü Tanısına Sahip 1 Öğrenci (Kız)	Yapılan çalışmada öğrenci doğal sayıları okumada ve sıralamada, toplama, çıkarma ve çarpma işlemlerinde başarı sergilemişken bölme işlemini araştırmacı desteği sağlanmadan tamamlayamamıştır. Öğrenci için hazırlanan eylem planının matematik başarısının sağlanmasında etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
31.	Aydın, 2023	Özel öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların eğitiminde kullanılan görsel desteklerin tasarımı boyutu	Durum Çalışması Deseni	Rehabilitasyon Merkezinde Görev Yapan 5 Öğretmen ve Öğrenme Güçlüğü Çocuğa Sahip 6 Ebeveyn	Araştırmada bulgular, görsel desteklerin öğrenme güçlüğü olan çocukların öğrenme deneyimlerini nasıl arttırdığına ve anlamayı nasıl kolaylaştırdığına ilişkin önemli bilgiler sunduğu sonucuna ulaşılmaktadır.
32.	Zuokela, 2023	Özgül öğrenme güçlüğü olan çocukların fen bilimleri dersindeki öğrenme zorluklarının, ihtiyaçlarının ve derse ilgi durumlarının tespiti	Durum Çalışması Deseni	Millî Eğitim Müdürlüğü’ne Bağlı Okullarda Öğrenim Gören Öğrenciler	Çalışma sonucu, öğrenme güçlüğü tanımlı öğrenciler fen konularını öğrenme, fen ders kitabında yer alan metinleri, soruları okuma ya da anlama, konuları aklında tutma, ödevlerini amacına uygun bir şekilde yapma, sınavlarında çarpma işlemlerine

No	Kaynak	Konu/Amaç	Model/D esen	Katılımcı Özellikleri	Bulgular
33.	Sezgin-Çelik, 2023	Öğrenme güçlüğü olan bireyler için destek eğitim programının değerlendirilmesi	Durum Çalışması Deseni	Güçlüğü Olan 9 Öğrenci, 6 Fen Bilimleri Öğretmeni ve 6 Ebeveyn Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde Görev Yapan 14 Öğretmen (4 Erkek- 14 Kadın)	ilişkin soruları cevaplama, sınavda düşündüklerini yazıya aktarma ve yoruma dayalı soruları cevaplama gibi fen bilimlerine ilişkin konuları öğrenmede güçlük yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma bulguları, incelen programın genel yapısının büyük ölçüde istenilen özelliklere sahip olduğu görülmüştür. Ancak programın felsefesi konusunda öğretmenler arasında farklı görüşlerin olduğu belirtilmiştir.
34.	Çarşanbalı, 2023	Özel öğrenme güçlüğü olan İlkokul öğrencilerininöz düzenleme becerilerinin incelenmesi: Bir karma yöntem araştırması	Birleştirici Desen	İlkokul 2, 3 ve 4. Sınıfta Öğrenim Görmekte Olan Öğrenme Güçlüğü Olan Çocukların Aileleri (13 Ebeveyn)	Çalışmada öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların öz düzenlemeli sosyal ve uyumsal beceri özellikleri ile öz düzenlemeleri öğrenme özellikleri birbiri ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Benzer şekilde araştırmada ebeveynlerin öz düzenleme stratejileri bakımından çocuklarını desteklemede güçlük yaşadıkları ve bunu dile getirdikleri sonuçlanmıştır.
35.	Topal, 2024	İlkokullarda özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere destek eğitim veren öğretmenlerin matematik öğretimine ilişkin görüş ve önerileri	Temel Araştırma Deseni	Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilere Destek Eğitim Hizmeti Veren 22 Öğretmen	Araştırmada öğretmenlerin çocuklukla norm fazlası olmalarından dolayı destek Eğitim odalarında görev aldıkları, matematik öğrenme güçlüğü hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmaktadır.
36.	Baysal, 2024	Özel öğrenme güçlüğü olan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılama süreçlerinin betimlenmesi	Durum Çalışması Deseni	Özel Öğrenme Güçlüğü Olan 76 Öğrenci ve Tanılama Sürecinde Görev Alan 13 RAM Personeli	Araştırmada RAM personeli genellikle tanılama süreci ile ilgili olarak kişisel deneyim ve kendi çabalarıyla yeterlik kazandıklarını belirtmekte, resmi eğitimlerin sınırlılığından yakındıkları sonucuna ulaşılmıştır.
37.	Karakoç, 2024	Özgül öğrenme güçlüğü olan çocukların ebeveynlerinin eğitim ihtiyaçları	Durum Çalışması Deseni	Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuğa Sahip 15 Ebeveyn	Araştırmada ebeveynlerin öğrenme güçlüğü ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları, çocukların tanılama ve destek ala süreçlerini geciktirdiğine ilişkin bulgulara rastlanılmıştır.
38.	Bektaş, 2024	Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin kendi öz düzenleme becerilerine ilişkin görüşleri	Fenomenoloji Araştırma Deseni	Özel Öğrenme Güçlüğü Tanısına Sahip İlkokul Öğrenimi Gören 20 Öğrenci	Araştırmada katılım gösteren ÖÖG'li çocukların sınırlı düzeyde öz düzenleme becerilerini kullandıkları sonucuna ulaşılmaktadır.
39.	Öztürk, 2024	Özel öğrenme güçlüğü yaşayan bireylerin görsel algı becerilerinin geliştirilmesinde görsel sanatlar eğitiminin önemi	Durum Çalışması Deseni	Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi ve Uygulama Okulunda Görev Yapan Farklı Branşlardan 25 Uzman	Araştırmada, görsel algı sorunlarının bireylerin sadece akademik başarılarını etkilemediği, aynı zamanda bilişsel, dil, motor ve sosyal gelişim gibi alanlara da etkilediği ve ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
40.	Kiş, 2024	Otizm ve özel öğrenme güçlüğü tanısı konmuş öğrencilerin bulunduğu kaynaştırma uygulamalarında sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ile ilgili görüşleri	Fenomenoloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	Sınıfta Otizm Tanısı Öğrencisi Bulunan 76 Öğretmen ve Sınıfta Özel Öğrenme Güçlüğü Tanısı Bulunan 73 Öğretmen	Araştırmada, sınıfında otizm ve öğrenme güçlüğü öğrencisi bulunan öğretmenlerin kaynaştırma uygulaması sırasında en çok karşılaştıkları güçlükler "geç ve güç öğrenme", "davranış problem ve dikkat eksikliği" olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.
41.	Yıldırım, 2024	Öğrenme güçlüğü tanıli öğrencilerin fiziksel olaylar konu alanına yönelik bilişsel becerilerinin sesli düşünme	Durum Çalışması Deseni	Bir Devlet Ortaokulunda Öğrenimine Devam Eden 6	Araştırmada öğrenme güçlüğü olan çocukların Fiziksel Olaylar konu alanına yönelik soruları çözerken tüm katılımcıların her soruda 'problemi anlama', 'tahmin

No	Kaynak	Konu/Amaç	Model/D esen	Katılımcı Özellikleri	Bulgular
		protokolü kullanılarak incelenmesi		Özel ÖğrenmeGüçlü ğü Tanısına Sahip Öğrenci Özel Öğrenme Güçlüğü Tanılı 6. Sınıfa Devam Eden 3 Öğrenci	<i>etme</i> , <i>'sonuç oluşturma</i> , <i>'problemi analiz etme</i> ' becerilerini uyguladığı, <i>'planlama</i> becerisini kullanmadıkları sonuçlanmıştır.
42.	Arık, 2024	Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere İngilizce kelime öğretiminde çoklu duyuşsal yaklaşımının ve üstbilişsel strateji eğitiminin etkisi: Bir eylem araştırması	Eylem Araştırma sı Deseni		Araştırma bulguları, bu çocukların bireysel ilerlemelerinde farklılıklar gözlenirse de bu uygulamanın öğrencilerin dil öğrenme becerilerinde olumlu ilerlemeler sağlandığı sonucuna ulaşılmaktadır.
43.	Oran, 2024	Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin çalışma becerilerinde karşılaştıkları güçlüklerin ikili karşılaştırma yargıları ile ölçülenmesi	Açımlayıcı Sıralı Desen	Öğrenme Güçlüğü Olan 24 Öğrenci, 12 Öğretmen ve 12 Ebeveyn	Araştırmada bulgularının bir kısmında, öğrencilerin, öğretmenlerin öğrencileri için ebeveynlerin çocukları için en az "Dinleme" becerisinde zorlandıklarını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.
44.	Yaylacı- Kılıç, 2024	Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü olan öğrencilere ilişkin mesleki yeterliklerini araştırmaya yönelik nitel bir çalışma	Fenomen oloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	MEB'e Bağlı Ortaokulda Görev Yapan Ve Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencisi Bulunan 5 Sosyal Bilgiler Öğretmeni	Araştırmada, ÖEP'in uygulamasının ardından yapılan görüşmede ÖEP'in öğretmenlere b.lgi, beceri ve uygulamaya dönük kazanımlar sağladığı, hazırladıkları ders planlarında yer verdikleri öğretimsel uygulamaların ise yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
45.	İnan, 2024	Bütünleştirme eğitimi kapsamında öğrenme güçlüğü olan öğrencilere sunulan destek Eğitim hizmetlerinin paydaş görüşlerine dayalı olarak ekarşılaştırılması	Fenomen oloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	9 Öğrenci Velisi, 5 Türkçe Öğretmeni, 6 Matematik Öğretmeni, 1 Sosyal Bilgiler Öğretmeni, 14 Sınıf Öğretmeni, 5 Rehber Öğretmen ve 6 Okul Yöneticisi	Araştırmada, kaynaştırma/bütünleştirme eğitiminin ve destek eğitim hizmetlerinin, öğrenme güçlüğü olan öğrenciler için faydalı olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.
46.	Taşkın- Kuşçu, 2024	Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin eğitimine yönelik görüş ve deneyimleri	Fenomen oloji (Olgu Bilim) Araştırma Deseni	4 Farklı Okulda Görev Yapan 15 Sınıf Öğretmeni	Araştırmada, sınıf öğretmenlerinin ÖÖG'ye ilişkin bilgi düzeylerinin sınırlı olduğu, okuma yazma ve matematik alanında çeşitli güçlüklerle karşılaştıklarını fark ettikleri ve bu çocukların eğitim sürecinde kendilerini yeterli göremedikleri sonucuna ulaşılmıştır.
47	Gül, 2024	Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü olan öğrencilere ilişkin gerçekleştirdikleri uyarlamalara ilişkin görüşleri	Durum Çalışması Deseni	8 Gönüllü Kaynaştırma Sınıfı Öğretmeni	Araştırma bulgularının bir kısmında sınıf öğretmenlerinin bazıları belirli konularda uyarlama yapma ihtiyacı duymadıkları görülmektedir.

Tablo 1'de 2020-2024 yılında nitel araştırma yöntemiyle desenlenen çalışmaların kapsam içi ve kapsam dışı ölçütler doğrultusunda dâhil edilen 47 tane yayımlanmış tezler numaralandırılarak konu model/desen, katılımcı özellikleri ve bulgularına göre özetlenmiştir.

3. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulguları doğrultusunda önceden yapılan çalışmalarla benzer ve farklı yönleri karşılaştırılarak sonuçlar tartışılmıştır. Ardından uygulamaya ve ileri araştırmalara ilişkin önerilerde bulunmuştur.

Özel eğitim alanının en geniş kategorisine sahip ÖG kategorisi ile ilgili derleme çalışmalarına yer verilmesinin önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmaların neler olduğu, hangi

yıllarda artış gösterdiği, hangi yöntemlerle elde edildiği, ya da yapılan çalışmaların konu dağılımlarının neler olduğuna ilişkin çok yönlü bir bilgi sunar. Bu bilgiler doğrultusunda derleme çalışmalarının bu açıdan alana önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın analizleri doğrultusunda 2020-2024 yılları arasında öğrenme güçlüğü ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin tez türüne göre dağılımı incelendiğinde elde edilen 47 çalışmanın büyük çoğunluğu 34'ünün yüksek lisans tez çalışması olduğu görülmekte ve Türkiye'de ÖG ile ilgili çalışmalarda yüksek lisans tez çalışmalarının hem doktora hem de tıpta uzmanlık tezlerinden daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu durum Arık ve Coşkun (2023) çalışmalarında da görülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda Türkiye'de ÖG ile ilgili araştırmacıların genel olarak bu konuyu yüksek lisans döneminde çalışmak olduğu sonucuna varılabilir. 2014 yılında Türkiye'de özel eğitim alanında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi adlı çalışmada doktora eğitiminin yüksek lisans eğitime nazaran daha zahmetli bir süreç içerisinde olması ve doktora kabul şartlarının daha zor olmasından dolayı yüksek lisans eğitiminin daha çok tercih edildiği yorumlanmıştır (Coşkun vd., 2014).

Yapılan derleme çalışmanın yayın yılına göre dağılımı incelendiğinde yayın yılına göre 47 çalışmada en çok 2023 ve 2024 yılında yapıldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Alan yazın incelendiğinde Türkiye'de ÖG ile ilgili yapılan çalışmalarda artış olduğunu göstermektedir. Türkiye'de ÖG ile ilgili yapılan çalışmaları inceleyen Görgün ve Melekoğlu (2019)'da 1972'den 2016 yılına kadar yayımlanan 189 tez çalışmasının derlemesi yapılmıştır. Çalışmalarında ÖG ile ilgili araştırmaların katlanarak arttığı ve önceki yıllardan daha çok olduğunu vurgulamıştır. Bu bilgiler doğrultusunda bu çalışmada da 2023 ve 2024 yılında yapılan çalışmalarda artış olduğu, alanyazın çalışmalarıyla paralellik gösterdiği, çalışmayı doğrular nitelikte olduğu ve sonraki yıllarda da ÖG ile ilgili çalışmaların daha da artacağı düşünülmektedir.

Yapılan çalışmanın nitel araştırma yöntemi desenlerine göre dağılımı incelendiğinde fenomenoloji-olgu bilim deseni (14 çalışma) ve durum çalışması deseninin (14 çalışma) daha çok tercih edildiği sonucuna ulaşılmaktadır. Fenomenoloji (olgubilim) deseni insanların olay, olgu veya bir durumla ilgili bir fenomen veya kavrama ilişkin bireysel deneyimlerini kapsamlı bir şekilde açıklığa kavuşturmayı sağlayan bir nitel araştırma desendir (Creswell, 2023; Yalçın, 2022). Durum çalışması ise insanların bir konuya ilişkin algı, tutum ve bilgilerinin ne olduğunu doğal ortamda açıklığa kavuşturan ve araştırmacıyı da aktif kılan nitel araştırma desendir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Eğitim bilimleri alanında insanların konuya ilişkin algı ve deneyimlerinin elde edilmesinde durum çalışması önemli bir işleve sahip olmakla birlikte değerli bir kaynak olduğu düşünülmektedir (Leymun vd., 2017).

Bu bilgiler doğrultusunda nitel araştırma yöntemleri desenlerinden en çok tercih edilen desenlerden olduğu söylenilebilir.

Yapılan derleme çalışmanın veri toplama araçlarına göre dağılımı incelendiğinde veri toplama araçlarından 47 çalışmanın 36'sının görüşme, 3'ünün gözlem ve görüşme, 2'sinin ise gözlem, 2'sinin gözlem-doküman analizi ve 2'sinin de gözlem, görüşme ve günlük veri toplama araçlarını kullandıkları sonucuna ulaşılmaktadır. İnsanların algı, tutum, bilgi ve bakış açılarını gözlem, görüşme veya doküman analizi aracılığıyla nitel bir yolla detaylı bir şekilde veri elde etmek önem taşımaktadır. Aynı zamanda nitel araştırma yönteminde veri toplama aracı olarak en sık kullanılan görüşmedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Görüşmenin aynı zamanda araştırmacıyı da süreçte aktif kılarak herhangi bir konu hakkında önemli bilgiler ortaya koyduğu söylenilebilir. Bu bilgiler doğrultusunda görüşme aracılığıyla katılımcılarla iletişim ve etkileşime geçerek doğal ortamda herhangi bir konu ile ilgili düşünce, bilgi ve tutumlarının ne olduğunu ortaya çıkaran etkili ve çok tercih edilen bir veri toplama aracı olduğu söylenebilir (Patton, 2014). Demirtaş ve Yalçın (2022)'de özel eğitim alanıyla ilgili özel gereksinimli bireylere ilişkin yaptığı sistematik derleme çalışmasında kullanılan veri toplama araçlarından en sık görüşme kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazındaki bu bulgular çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Yapılan derleme çalışmasının verilerin analizine göre dağılımı incelendiğinde veri analizlerinden 47 çalışmanın 19'u içerik analizi ile yapıldığı, 11'inin betimsel analiz kullanılarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Bilimsel araştırmalarda verileri detaylı bir şekilde elde etmek, çıkarım ve yorumlamasıyla birlikte okuyucuya doğru sunmanın önemli bir etken olduğu görülmektedir. İçerik analizi bu süreci içeren ve planlı bir şekilde ilerleyen analiz çeşididir (Merriam ve Tisdell, 2016). Aslan ve Filiz (2024) yılında Türkiye'de ÖG olan öğrencilerin eğitiminde öğretmenlere yönelik yapılan derleme çalışmasında içerik analizinin çoğunlukla kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmalarda çok sık tercih edilen analiz olduğu düşünülmektedir.

Sonuç olarak ÖG ile ilgili alan yazının yurt içinde ilerlemesi için disiplinlerarası çalışmalar başta olmak üzere güncel ve çeşitli araştırma desenleriyle yapılan bilimsel araştırmaların daha da artması gerektiği düşünülmektedir. Benzer şekilde özel eğitim alanında da ÖG'ye ilişkin daha çok bilimsel ve nitelikli çalışmaya ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. ÖG ile ilgili nitel araştırma yöntemiyle desenlenen lisansüstü tezlerin incelenmesine ilişkin yapılan sistematik derleme çalışma bulgularımız neticesinde, uygulamaya ve ileri araştırmalar için şu önerilerde bulunulabilir:

- Bu çalışmada ÖG alanıyla ilgili yapılan çalışmaların derlemesi yapılmıştır. İleriki araştırmalarda ÖG'nin türleri ile ilgili yapılan çalışmaların (örn., okuma güçlüğü/disleksi, matematik öğrenme güçlüğü/diskalkuli ve yazma güçlüğü/disgrafi gibi) derlemesine yer

verilebilir.

- Bu çalışmada sadece 2020-2021, 2022, 2023 ve 2024 yılında Türkiye’de yapılan çalışmaların derlemesi yapılmıştır. İleriki araştırmalarda yurtiçi ve yurtdışında son üç veya son beş yılda yapılan çalışmaların derlemesi yapılabilir.
- İleriki araştırmalarda özel eğitim alanının diğer kategorilerine (örn., otizm spektrum bozukluğu, özel yetenekliler, işitme gereksinimli, görme gereksinimli bireyler gibi) ilişkin son üç, beş veya yedi yılda yapılan çalışmaların derlemesi yapılabilir.
- Bu çalışmanın bulguları veri toplama araçlarından tez yayın sınıflama formu kullanılarak elde edilmiştir. Gelecekte yapılacak olan çalışmalarda farklı veri toplama araçları kullanılabilir.

4. KAYNAKÇA

- *Acer, K. (2022). *Özel öğrenme güçlüğü olan bir ilkokul üçüncü sınıf öğrencisinin okuma becerilerinin geliştirilmesi* [Yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders. American Psychiatric Publishing.*
- Arapkirli, A. (2023). 2002-2023 Yılları arasında öğrenme güçlüğü ve benlik saygısı konularını birlikte ele alan bilimsel araştırmaların sistematik derlemesi. *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*, (51), 26-46. <https://doi.org/10.17740/eas.soc.2023.V51.02>
- *Arık, A. (2024). *Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere İngilizce kelime öğretiminde çoklu duyuşal yaklaşımının ve üstbilişsel strateji eğitiminin etkisi: Bir eylem araştırması* [Doktora tezi]. Trakya Üniversitesi, Edirne. Türkiye.
- Arık, A., & Coşkun, İ. (2023). Türkiye’de özgül öğrenme güçlüğü üzerine yazılmış tezler: Bir sistematik derleme. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 18(3). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.68689>
- Aslan, M., & Filiz, S. (2024). Türkiye’de öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitiminde öğretmenlere yönelik çalışmaların incelenmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 429-457. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2024.90>
- *Aydın, A. (2023). *Özel öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların eğitiminde kullanılan görsel desteklerin tasarım boyutu* [Yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye.
- *Baysal, C. (2024). *Özel öğrenme güçlüğü olan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılama süreçlerinin betimlenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye.
- Bek, H. & Şen, B. (2020). Öğrenme güçlükleri yaşayan çocukların gelişim özellikleri. S. S. Yıldırım-Doğru (Ed.), *Öğrenme güçlükleri içinde* (s. 67-78). Eğiten Kitap Yayıncılık.
- *Bektaş, B. (2024). *Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin kendi öz düzenleme becerilerine ilişkin görüşleri* [Yüksek lisans tezi]. Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.

- *Bıçakçı, A. (2023). *Türkiye’de özel öğrenme güçlüğü olan bireylerin tanılama süreçlerinin bütününe ilişkin paydaş görüşleri* [Yüksek lisans tezi]. Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye.
- *Canbazlı, Ş. (2021). *Özgül öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların mekân algısı; eğitim mekânları için tasarım önerileri* [Yüksek lisans tezi]. Beykent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- *Ceylan, A.D. (2023). *Ritim eğitiminin özgül öğrenme güçlüğü tanılu diskalkulik çocukların ritmik sayma becerilerine etkisi* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Creswell, J. W. (2023). Nitel araştırma yöntemleri: beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. (Çev: M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Coşkun, İ., Dündar, Ş., & Parlak, C. (2014). Türkiye’de özel eğitim alanında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (2008-2013). *Ege Eğitim Dergisi*, 15(2), 375-396. <https://doi.org/10.12984/eed.49993>
- *Çarşanbalı, B. (2023). *Özel öğrenme güçlüğü olan ilkökul öğrencilerinin öz düzenleme becerilerinin incelenmesi: bir karma yöntem araştırması* [Yüksek lisans tezi]. Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.
- *Çelikten, G. (2021). *Özel öğrenme güçlüğü olan çocukların manevi ihtiyaçları ve annelerine uygulanan manevi güçlenme ve bakım programının etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Çınar, N. (2021) İyi Bir Sistematik Derleme Nasıl Yazılmalı? Online Turkish Journal of Health Sciences. 6(2):310-4. <https://doi.org/10.26453/otjhs.888569>
- Çınar, N., & Karakaya-Suzan, Ö. (2022). *Sistematik derleme metodolojisi ve yazımı*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Çiftçi, T. (2020). *Özgül öğrenme güçlüğü olan çocuklar*. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- *Değirmenci, G. Y. (2022). *Sosyal beceri eğitimi programının öğrenme güçlüğü olan çocukların sosyal becerileri üzerindeki etkililiğinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Demirkasımoğlu, N. (2022). Bilimsel araştırma ve yayın etiği. N. Cemaloğlu (Ed.), *Bilimsel araştırma teknikleri ve etik içinde* (s. 257-280). Pegem Akademi.
- Demirtaş, E., & Yalçın, H. (2022). 2018-2022 Yılları arasında özel gereksinimli bireylere yönelik artırılmış ve sanal gerçeklik teknolojilerini içeren çalışmaların incelenmesi: Sistematik derleme. *Turkish Special Education Journal: International*, 4(1), 75-103. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tseji/issue/74211/1208844>
- *Dinç, V. (2022). *Özel öğrenme güçlüğü tanısı almış bireylerle çalışan öğretmenlerin bilimsel dayanaklı uygulamalar hakkında görüşlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Biruni Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

- Dinç, V. & Kalkan, S. (2022). Özel öğrenme güçlüğü tanısı almış bireylerle çalışan öğretmenlerin bilimsel dayanaklı uygulamalar hakkında görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Barrier Free Life and Society*, 6(1), 1-20. [doi: 10.29329/baflas.2022.547.1](https://doi.org/10.29329/baflas.2022.547.1)
- *Ekmekçioğlu, E. (2023). *Öğrenme güçlüğü olan ortaokul öğrencilerinin öğrenme becerilerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye.
- *Eray, F. (2023). *Özel öğrenme güçlüğü tanısının aile yaşamına etkisine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye.
- *Eren, E. (2021). *Özgül öğrenme bozukluğu tanılı çocuğa sahip annelerin deneyimlerinin ve gereksinimlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İbn Haldun Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- *Gencan, N. (2020). *Uyarlanmış bunu çöz! Stratejisi'nin öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin matematik problemi çözme becerisindeki etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Görgün, B., & Melekoğlu, M. A. (2019). Türkiye'de özel öğrenme güçlüğü alanında yapılan çalışmaların incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 9(1), 83-106. <https://doi.org/10.19126/suje.456198>
- *Gül, M. A. (2024). *Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere yönelik gerçekleştirdikleri uyarlamalara ilişkin görüşleri* [Yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye.
- *İnan, B. (2024). *Bütünleştirme eğitimi kapsamında öğrenme güçlüğü olan öğrencilere sunulan destek eğitim hizmetlerinin paydaş görüşlerine dayalı olarak karşılaştırılması* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- *Kalafatoğlu, M. R. (2022). *Özel öğrenme güçlüğü tanılı ilköğretim öğrencilerinde sosyal-duygusal öğrenme becerileri, yaşam doyumu ve umut: nitel bir araştırma* [Doktora tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye.
- Karaçam, Z. (2013). Sistematik derleme metodolojisi: Sistematik derleme hazırlamak için bir rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(1), 26-33. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deuhfed/issue/46815/587078>
- *Karakoç, E. (2024). *Özgül öğrenme güçlüğü olan çocukların ebeveynlerinin eğitim ihtiyaçları* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- *Karataş-Kır, D. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitimi hakkındaki görüşlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye.
- *Kasap-Erdal, D. (2021). *Özel öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin bulunduğu kaynaştırma sınıflarında ortaokul matematik öğretmenlerinin sınıf içi uygulamalarının incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- *Kasım, M. (2023). *Teknoloji destekli matematiksel modelleme yönteminin matematik öğrenme güçlüğü yaşayan ilköğretim 4. sınıf öğrencisinin akademik başarısına etkisi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

- *Kaşdemir, B. (2020). *Özel öğrenme güçlüğü olan bir öğrencinin okuduğunu anlama becerisinin tahmin-inceleme-özetleme-örgütlenme-değerlendirme(tiöd) okuduğunu anlama stratejisi ile geliştirilmesi* [Yüksek lisans tezi]. Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye.
- *Kılınç, N. (2023). *Özel öğrenme güçlüğü olan bir ilkokul dördüncü sınıf öğrencisinin matematik becerilerini geliştirmeye yönelik bir eylem araştırması* [Yüksek lisans tezi]. Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye.
- *Kişi, F. (2024). *Otizm ve özel öğrenme güçlüğü tanısı konmuş öğrencileri bulunduğu kaynaştırma uygulamalarında sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ile ilgili görüşleri çözüm önerileri ve çözüm önerilerindeki farklılıklar* [Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Kurnaz, A. (2020). Öğrenmenin oluşumu, öğrenme güçlüğü ve türleri. A. Kurnaz & H. Sarı (Ed.), *Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve eğitimleri içinde* (s. 2-25). Pegem Akademi.
- Leymun, Ş. O., Odabaşı, F., & Yurdakul, I. K. (2017). Eğitim ortamlarında durum çalışmasının önemi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 367-385. <https://dergipark.org.tr/en/pub/enad/issue/32382/360180>
- Liberati, A., Altman, D. G., Tetzlaff, J., Mulrow, C., Gøtzsche, P. C., Ioannidis, J. P., ... & Moher, D. (2009). The PRISMA statement for reporting systematic reviews and meta-analyses of studies that evaluate health care interventions: explanation and elaboration. *Annals of internal medicine*, 151(4), W-65.
- Lodico, M. G., Spaulding, D. T., & Voegtler, K. H. (2010). *Methods in educational research: From theory to practice*. John Wiley & Sons.
- Melekoğlu, M. A. (2015). Özel öğrenme güçlüğüne giriş. M. A. Melekoğlu & O. Çakıroğlu (Ed.), *Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar içinde* (s. 15-44). Vize Yayıncılık.
- Melekoğlu, M. A. & Öğülmüş, K. (Ed.). (2021). *Disgrafi-yazma güçlüğü: Tanılama ve müdahale*. Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Merriam, S., & Tisdell, E. (2016). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (4. bs).
- *Oran, I. (2024). *Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin çalışma becerilerinde karşılaştıkları güçlüklerin ikili karşılaştırma yargıları ile ölçeklenmesi (öğrenci, öğretmen ve ebeveyn görüşlerinin analizi)* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- *Öksüz, H. (2021). *5. Sınıf matematik öğretmenlerinin kesirlerle işlemler alt öğrenme alanında öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciler ve normal öğrenciler için sınıfta oluşturmayı amaçladıkları sosyomatematikselsel normlar* [Yüksek lisans tezi]. Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye.
- *Önder, M. (2023). *Doğrudan öğretim yönteminin öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesine etkisi* [Doktora tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye.

- *Özdemir, D. (2022). *Özel öğrenme güçlüğü tanısına sahip kaynaştırma öğrencilerinin sınıftaki sosyal uyumlarına yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Biruni Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- *Özer-Şanal, S. (2020). *Fabl animasyon içerikli işbirlikli e-kitabın öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin okuma performansına etkisi*. [Doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi. Ankara. Türkiye.
- *Öztürk, S. (2024). *Özel öğrenme güçlüğü yaşayan bireylerin görsel algı becerilerinin geliştirilmesinde görsel sanatlar eğitiminin önemi* [Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage Publications.
- *Seçil-Karamuklu, E. (2023). *Kaynaştırma ortamında birlikte öğretim ile uygulanan uyarlanmış sosyal bilgiler öğretiminin özgül öğrenme güçlüğü tanımlı öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal özelliklerine etkililiğinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- *Sezgin-Çelik, E. (2023). *Öğrenme güçlüğü olan bireyler için destek eğitim programının değerlendirilmesi* [Yüksek lisans tezi]. Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye.
- *Sezgin-Elbir, N. (2020). *Özel öğrenme güçlüğü gösteren ortaokul öğrencilerinin okul yaşantılarına ilişkin görüşleri* [Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- *Sivrikaya, O. (2023). *Okul öncesi öğretmenlerinin özgül öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi ve öz yeterliklerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye.
- Sümer-Dodur, H. M. & Seçkin-Yılmaz, Ş. (Ed.). *Öğrenme güçlüklerinde değerlendirme ve müdahale*, Anı Yayıncılık.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage Publications.
- Talas, S. (2021). Öğrenme güçlüğü kavramı ve tarihçesi. D. Kayahan-Yüksel & F. İşcen-Karasu (Ed.), *Etkinlik örnekleriyle özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitimi* içinde (s. 2-23). Eğitim Kitap Yayıncılık.
- *Taşkın-Kuşçu, M. (2024). *Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitime yönelik görüş ve deneyimlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye.
- *Topal, B. (2024). *İlkokullarda özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilere destek eğitim veren öğretmenlerin matematik öğretimine ilişkin görüş ve önerileri* [Yüksek lisans tezi]. Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye.
- *Tortop, H. S. (2023). *Özel öğrenme güçlüğü ve özel yeteneği olan iki kere farklı öğrencilerin eğitime yönelik bir hizmet içi eğitimin geliştirilmesi* [Doktora tezi]. Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye.
- *Ulu, G. (2022). *Özel öğrenme güçlüğü bulunan ilköğretim 2. Sınıf öğrencisine yönelik hazırlanan bireyselleştirilmiş okuma programının akıcı okuma becerilerine etkisi* [Yüksek lisans tezi]. Biruni Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

- Yalçın, H. (2022). Bir araştırma deseni olarak fenomenoloji. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 213-232. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227345>
- *Yaylacı-Kılıç, Z. (2024). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü olan öğrencilere ilişkin mesleki yeterliklerini araştırmaya yönelik nitel bir çalışma* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.
- *Yıldırım, N. (2024). *Öğrenme güçlüğü tanımlı öğrencilerin fiziksel olaylar konu alanına yönelik bilişsel becerilerinin sesli düşünme protokolü kullanılarak incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye.
- *Yıldız, M. (2023). *Özel öğrenme güçlüğü riski olan okul öncesi dönem çocuklarına yönelik bilişsel erken müdahale programının etkililiği* [Doktora tezi]. Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.
- *Yıldız, T. (2023). *Özgül öğrenme güçlüğü risk grubundaki çocuklara yönelik gönderme öncesi süreçte sınıf öğretmenlerinin kullandıkları sınıf içi öğretim uygulamalarının belirlenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- *Yılmaz, Y. (2022). *Uzaktan eğitim sürecinde öğrenme güçlüğü olan öğrencilerle çevrimiçi çalışan öğretmenlerin görüşlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye.
- *Yılmaz, Z. H. (2023). *Öğretmen koçluğu uygulamalarının öğretim becerilerine ve özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin öykü yazma becerilerine etkisi* [Doktora tezi]. Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye.
- *Zuokela, A. (2023). *Öğrenme zorluklarının, ihtiyaçlarının ve derse ilgi durumlarının tespiti* [Yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye.

Extended Abstract

Studies conducted with qualitative research methods in the field of learning disabilities provide convenience in many aspects and guide teachers to progress in their professional development. Although the studies conducted in recent years show that the intensity and interest in the field of learning disabilities have increased, it is thought that a review study is needed to collect and organize the studies in a systematic way and to provide systematic and versatile information. When the domestic literature is examined, it is seen that there are very few review studies on learning disabilities. One of these current studies is a systematic review of scientific research on learning disabilities and self-esteem between 2002 and 2023. As a result of the study, it was concluded that the studies on learning disabilities partially increased after 2018, the sample group was mostly students between the ages of 6-12 with learning disabilities, quantitative methods were mostly preferred as research methods, and screening, relational screening, and experimental research models were used as research models (Arapkirli, 2023). Another recent study is a systematic review study examining theses written on specific learning disabilities in Turkey. In the study, medical speciality theses, master's and doctoral theses on specific learning disabilities in Turkey between 2009 and 2022 were examined. The findings of the study revealed that studies on specific learning disabilities were conducted in the fields of health and education in Turkey; however, it was concluded that interest and curiosity in specific learning disabilities increased mostly between 2017 and 2022 (Arık & Coşkun, 2023).

The aim of this review study is to make a systematic review of the postgraduate theses on learning disabilities in Turkey between 2020-2024. The research question of the study was determined as "What are the current trends of the postgraduate theses on the subject of learning disabilities conducted by researchers targeting the subject of learning disabilities with the PICOS method?" In the study, the keywords "learning disability", "learning disorder", "specific learning disability", "specific learning disorder" were scanned from the Council of Higher Education Thesis database. Then, the data were analyzed descriptively. The research findings were presented under subcategories in line with the research questions. The findings were presented under the following headings: distribution of the studies according to the type of thesis, distribution of the studies according to the year of publication, distribution of the studies according to qualitative research designs, distribution of the studies according to data collection tools, distribution of the studies according to data analysis, distribution of the studies according to the subject and results. In the study, it was found that the majority of the studies between 2020-2024 were master's theses, most of the studies were conducted in 2023 and 2024, phenomenology and case study designs were mostly preferred among the qualitative research designs of the studies, interviews were the most commonly preferred data collection tools, and content analysis was the most frequently used method in the analysis of the studies

As a result, in order to advance the literature in Turkey, scientific research, especially interdisciplinary studies, should be increased. Similarly, there is a need for more scientific and qualified studies on specific learning disabilities in the field of special education. In future research, studies in the field of learning disabilities can be included in the form of meta-analysis or meta-synthesis. In future research, a review of studies conducted in the last three or five years in other categories of special education (e.g., autism spectrum disorder, individuals with special abilities and hearing needs, individuals with visual needs) can be conducted. In addition, a review of studies on types of learning disabilities (e.g., reading disability/dyslexia, math learning disability/dyscalculia, and writing disability/dysgraphia) can also be included.